

НОВЕЛИ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ В ОПК УКРАЇНИ

Інноваційний розвиток економіки держави, де факто, визначається засадами її економічної політики та досягається шляхом впровадження сучасних підходів, нових технологій, розробок у окремих галузях економіки, які між собою перебувають у системно-структурній залежності. Обіг знань між виробничою, конструкторською та науково-дослідними сферами виступає в якості об'єкта правового регулювання інноваційної системи держави. Однією із найбільш значущих для економіки України, на сьогодні, виступає оборонна промисловість.

До кола провідних вчених, які займаються питаннями господарсько-правового забезпечення економічної та, зокрема, інноваційної політики варто віднести Задихайла Д.В., Мамутова В.К., Подцерковного О.П., Щербину В.С., Атаманову Ю.Є. та ін.

Так, Д.В. Задихайло у монографічному дослідженні «Господарсько-правове забезпечення економічної політики держави» слушно відзначає, що економічна політика дуже тісно пов'язана із питаннями економічної влади, господарсько-правового регулювання процесів її концентрації та оптимізації, розподілу і балансування в економічній системі між суб'єктами, що одноособово або сукупно представляють основні елементи такої системи. Оптимізація розподілу публічної та приватних видів економічної влади має результативно полягати в забезпеченні економічного народовладдя, народного економічного суверенітету. Тому саме ці проблеми мають бути в фокусі економічної політики держави та господарсько-правового її забезпечення, а відтак і господарсько-правової науки.

Основними напрямками економічної політики держави у статті 10 Господарського кодексу України (далі – ГК України) визначаються: структурно-галузева, інвестиційна, амортизаційна, політика інституційних

перетворень, цінова, антимонопольно-конкурентна, бюджетна, податкова, грошово-кредитна, валютна, зовнішньоекономічна політика.

Протягом 2011-2013 років в Україні було прийнято низку нормативно-правових актів, які спрямовані на активізацію економіки. Як показав аналіз, згадані нормативно-правові акти ґрунтуються, в основному, на економічних дослідженнях і не враховують базис, що закладений ГК України, в деяких нормах навіть конфліктують з його положеннями.

Так, Постанова КМУ «Про затвердження Державної програми розвитку внутрішнього виробництва» від 12 вересня 2011 року № 1130, містить Державну програму з розвитку внутрішнього виробництва, метою якої є створення умов для підвищення економічної стійкості держави за рахунок розвитку внутрішнього виробництва, піднесення добробуту її громадян. Програма пропонує розв'язати існуючі в державі проблеми шляхом диверсифікації та модернізації внутрішнього виробництва, більш ефективного використання діючих виробничих потужностей та підвищення їх технологічного рівня, суттєвого покращення регуляторного середовища для ведення бізнесу, впровадження механізму стимулювання ресурсозбереження та інноваційного розвитку, спрямування інвестиційних ресурсів держави на впровадження нових зразків ресурсозберігаючої та енергоефективної техніки і технологій, організації сучасної підготовки кадрів та стимулювання залучення до цих процесів приватного капіталу.

Разом з тим, державна програма розвитку внутрішнього виробництва містить переважно декларативні положення. Зокрема, щодо оборонно-промислового комплексу України (далі – ОПК України) в ній визначаються скоріше цілі, а не конкретні заходи для їх досягнення. Так в програмі визначаються наступні напрямки реформування і розвитку ОПК:

- створення та запровадження ефективної системи розроблення і виробництва техніки;
- удосконалення системи управління комплексом та запровадження ефективного механізму державного регулювання діяльності його суб'єктів;

- належне забезпечення всіх стадій життєвого циклу військової техніки та технологічного циклу виробництва;
- оптимізація кількісного та якісного складу виробничих, зокрема мобілізаційних потужностей;
- диверсифікація підприємств унаслідок безперспективності їх спеціалізації;
- створення умов для забезпечення інноваційного розвитку, виробництва конкурентоспроможної на міжнародних ринках озброєнь військової техніки, трансферту військових технологій;
- підвищення рівня підготовки наукових, інженерно-технічних і робітничих кадрів;
- удосконалення законодавства з питань господарської діяльності суб'єктів комплексу;
- впровадження офсетних схем експорту та імпорту військової техніки з подальшим використанням їх як джерел додаткового фінансування розвитку комплексу;
- розвиток військово-технічного співробітництва та міжнародної виробничої кооперації.

Однак, конкретні заходи щодо суб'єктів господарювання чи суб'єктів організаційно-господарських повноважень щодо ОПК, строки, джерела фінансування, індикатори успіху, схеми контролю за результатами реформування ОПК у вказаних напрямках програма не передбачає. Таким чином, вищезазначена державна програма не відповідає принципу цілісності розроблення програм економічного і соціального розвитку, що містяться у статті 2 Закону України «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», адже програма не узгоджена з іншими програмами щодо ОПК та не містить цілісного механізму її практичної реалізації.

У схожій ситуації правової колізії з чинним законодавством перебуває і Державна програма активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки, що затверджена Постановою КМУ «Про затвердження Державної програми

активізації розвитку економіки на 2013-2014 роки» від 27 лютого 2013 року №187. Зокрема, вона передбачає в якості завдання для державної політики на 2013-2014 роки формування раціональної структури оборонно-промислового комплексу. І, хоча, Держпрограма і містить положення щодо виділення коштів на виконання Плану заходів, які затверджені програмою, однак ці витрати так і не були погоджені з бюджетом ні на 2013, ні на 2014 роки. Крім того, на нашу думку, до зазначеної короткострокової програми були включені не найважливіші, на сьогодні, для ОПК України заходи. Так, формування раціональної структури оборонно-промислового комплексу у 2013-2014 роках відбуватиметься шляхом: виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт з розроблення (модернізації) озброєння та військової техніки, закупівлі їх зразків (комплексів, систем); розроблення та будівництва корабля класу “корвет”; створення системи базування кораблів; а також виконання заходів інших Державних цільових програм – Державної цільової оборонної програми утилізації звичайних видів боєприпасів, не придатних для подальшого використання і зберігання, на 2008-2017 роки, затвердженої постановою КМУ від 22 жовтня 2008 року № 940 та Державної цільової програми утилізації компонентів рідкого ракетного палива на 2010-2014 роки, затвердженої постановою КМУ від 29 вересня 2010 року № 874. Тож, питання вдосконалення правового забезпечення з метою стимулювання інноваційного розвитку ОПК України залишається відкритим.

Семеншин Артем Вікторович – науковий співробітник НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України